

XXV.

FRANÇOIS RENÉ
VICOMTE DE CHATEAUBRIAND.

(1768—1848.)

Jeho vliv na celou dobu byl veliký, i lze jej považovati za otce romantismu francouzského. Veršem psal málo. Za to v prose rozvinul neobyčejnou mohutnost, sílu, něhu i kouzlo; stránky Ataly, Reného, Posledního Abenceraga zůstaly stále svěží a nesmrtelné, i když rozsáhlá díla jeho nábožensko-filosofická jako Duch křesťanství a Mučeníci neb četné jeho spisy historicko-politické klesly časem v zapomnění. Široce založené jeho dílo memoírové (Vzpomínky ze záhrobní) má dnes již cenu jen kulturně historickou. Sebraná díla jeho vyšla v 31 svazcích v letech 1826—1831. Menší vydání ve 12 uspořádal Sainte Beuve (1859—1861).

HORAL VE VYHNANSTVÍ.

Co chová sladkých vzpomínek
kraj, kde mi dětský plynul věk!
Dny ve vlasti, ó sestro, jsou
jen vděk!
Ó vlasti, budeš láskou mou
vždy jedinou!

Zda vzpomínáš na chudou chýž,
kde máš nás tiskla k srdci blíž?
Ó slyším posud její hlas,
ó víš,
jak líbal její šedý vlas
ach, každý z nás!

Zda, sestro, ještě vzpomínáš
na zámek, jenž byl Dory stráž,
na Maurskou věž, zkad hučel zvon,
zda znáš,
jak věstil jeho vážný tón
dne vznik a skon?

Znáš tichou pláni rybníka,
jíž vlaštovka se dotýká,
víš, na pobřeží chumáč třtin,
jak zavzlyká,
když západ sžehne na rubín
vod temný klín?

Kdo vrátí mi mou sestru jen,
náš dub a srázy skalních stěn?
Ach, vzpomínky jsou mukou zlou
v můj sen!
Ó vlasti, budeš láskou mou
vždy jedinou!

Nechť drzý cizinec Talbot, Suffolk, Bismark 12
 číš naši popíjel a v naše lože leh', 12
 vždy mstící, vítězný a divý rým tu šleh', 12
 jak meč ten plamenný, jež nosila Jean d'Arc. 12

Tož s čistým srdcem jej a duchem čilým ctěme, 13
 v něm evangelium i codex nalezneme, 13
 jeť žebřík do ráje rým čistý, zvučný, smělý. 13

Ted realismus pán, lékaře lyra volá; 13
 tož dbejme rýmů svých, sestřenče Gabrieli, 13
 ty s jménem Anděla a s jménem Apoštola! 13

VLASY.

Zřím v slunci drzý vlas tvůj v bujném toku 11
 jak chví se, hoden písně bukolické, 11
 plá jak zlatý luk nymfy homerické 11
 a přes tvé prsy běží v divém skoku. 11

Sloň, jež ho hryže, jak přes oval boků 11
 hřmí, nezdrží to chvění fantastické; 11
 spíš stavila by řeky americké, 11
 v nichž pláče hor sních víc než tisíc roků. 11

Tvé lilie by líbal v lásky hrách, 10
 tvůj hvězdný úběl, červánkový nach, 10
 on přes tvé boky padá v kaskadách. 10

Jak purpur plá, který se rozstříká, 10
 tvé chlípné tělo celé obmyká 10
 a proto z hřebenu se vysmyká. 10

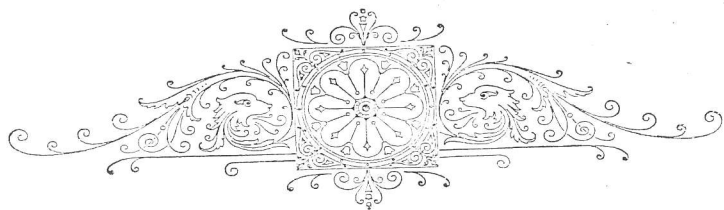
ULICE LOBINEAU.

Kol trhu Saint-Germain se plíží v noční době, 13
 nic nemá lidského zjev tajemný ten v sobě, 13
 v dví tělo schvácené, hniloby směsice, 12
 v hrách starých, kouzelných jak chodí babice; 13
 ve starém trikotu a v hadrech, v šatu zbytku 13
 jde toto strašidlo, kde na zdánlivém lýtku 13
 cár hnije od sukni, jež ulic struha máčí, 13
 kde bláto jen a kal, jimiž se chudá vláčí; 13
 nos, brada špičatá a ústa prázdná, křivá, 13
 na čele zčernalém dvě kštice jako hřívá. 13
 Ta hadrů hromada, spodniček starých plíseň, 13
 ty nohy, vměstknané v dřeváků špínu, tíseň, 13
 to vše, ó Heleno! ty se stříbrným čelem, 13
 již »Sestro!« říkala kdys Luna v lesku skvělém, 13
 ty, jejíž nožka kdys pastýři byla divem, 13
 Lais, Phryno, Diano, ó Kleopatro, v snivém 13
 ty květů sousedství, ó Evo, jejíž vděky 13
 kdys pěla nebesa i rajske valné řeky 13
 a již kdys vítala lvů hymna rozvášněná: 13
 Ta špíny hromada, to všecko má být žena? 13

POČASY.

Obzory vždy střídající,
 kde se steré mraky strou,
 počasy jak tanečnice
 jdou.

Zimomřivá zima. Řada
 za ní táhne stínů mdlých,
 jest jak lilije, když padá
 sních.

XXXVI.

MARCELINE DESBORDES-
VALMORE.

(1786—1859)

Velký lyrický talent pí. Valmorové vynikl v některých elegiích a písních, v nichž ozvaly se přirozené akcenty trpícího žen-kého srdce neobyčejnou bezprostředností a silou. Život její byl jeden řetěz dobrodružství a strádání. Svě doby slavena byla nejpřednějšími současnými básníky a kritiky; v době nejnovější obrácena k ní opět pozornost; nejrafinovanější škola moderní poesie franc. našla v jejích prostých slokách jistou příbuznost s vlastními výtvoři. Sebrané básně její vyšly r. 1872 u Charpentiera a úplněji u Lemerra r. 1891.

—••—

MÁM SRDCE NA PRODEJ . . .

Mám srdce na prodej,
chceš-li je koupiti,
mám srdce na prodej,
chceš-li, však nesmlouvej!

Cit lásky Bůh mu dal,
můžeš mu něžnost dát,
cit lásky Bůh mu dal,
sobě jen aby plál.

Cenu ti udělám,
chceš-li ji vskutku znát,

cenu ti udělám,
nediv se tomu sám!

Své-li jsi neztratil,
dej a buď pánem mým,
své-li jsi neztratil
dej, bys mé zaplatil!

Nemáš-li celé, slyš,
pak budu mítí bol,
nemáš-li celé, slyš,
konec je všemu již!

Zavru v něm každý cit,
pro celý život kol,
zavru v něm každý cit,
Bůh jen je bude mít!

Do naší lásky snů
život je srázů pln,
do naší lásky snů,
čítá on, málo dnů.

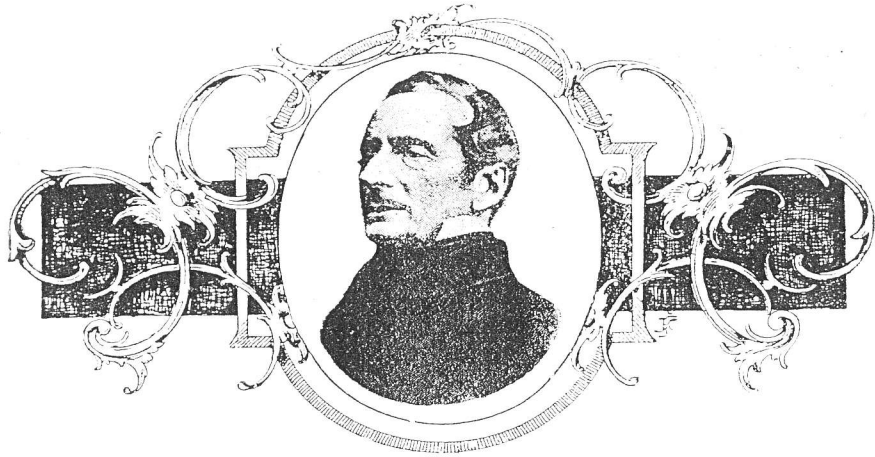
A duše dá se v chvat,
jest čistý peřej vln
a duše dá se v chvat —
bud mřít — bud milovat!

—••—

CO'S Z NĚHO UDĚLAL.

Ty jsi měl srdce mé!
Jak jen je unéstí!
Srdce tak za srdce,
štěstí tak za štěstí!

Tvoje se vrátilo,
já nemám jiné víc,
tvoje se vrátilo,
moje se ztratilo!

LXX.

ALPHONSE DE LAMARTINE.

(1790—1869.)

Díla básnická: Méditations poétiques (1820) Les nouvelles méditations poétiques (1823) Les Harmonies poétiques et religieuses (1829 a 1835) Jocelyn, idylla veršem (1838) La chute d'un ange (1839) Les recueils (1839). Mimo díla básnická vydal několik povídek, řadu děl historických, cestopisných, literárních hovorů a kritik, a vlastní své upomínky.

JEZERO. *)

Ku novým břehům tak vždy hnáni v jednu stranu
a bez návratu vždy a dál strženi v proud,
ni na jediný den na věků oceanu
což nemůžeme kotvu uvrhnout?

Ó krásné jezero! Rok neuběhl celý
a blíže proudů tvých, jež chtěla viděti,
sám sedám v myšlenkách na kámen obemšlý,
kde zřelo tys ji seděti!

*) Slavná elegie tato vyšla již česky v překladu Miroslava Krajinika v Květech čís. 12. v 1869. Zde podávám překlad její na základě nového vydání Lamartineových básní nevydaných (Poésies inédites, publiées par Mme. Valentine de Lamartine et précédés d'une préface de M. de Laprade. Paris, Hachette 1881). V knize té otiskána jest elegie tato v původním znění, jak vyšla z pera básníka, který v pozdějších vydáních z této básně dvě krásné sloky vypustil. Jsou to sloky 10. a 11. Odchylky ostatní jsou menší důležitosti

Překladatel.

Ty stejně hučelo's, o břeh, jenž skalin plný,
se stejně lámalo o bok jich strhaný
a k drahým nožkám jí jak nyní pěnu z vlny
hnal příboj větrem šlehaný.

Kdys večer, zda-li víš, my v tichu pluli tady,
vše spalo pod nebem, vše spalo na vodách,
a pouze v souzvuku nad proudů tvojich spády
ruch veslařů jak hudba táh'.

Tu náhle hlaholem, jenž cizí této zemi,
ten kouzelný břeh kol ve zpěvném echu zněl,
proud náhle ztišil se a hlas, jenž drahý je mi,
ten tato smutná slova pěl:

»Ó čase, zdrž svůj let, vy lásky blahé chvíle
ó zadržte svůj běh!
Ať můžem' užiti vše plesy, slasti milé
dnů nejkrásnějších z všech!

Dost nešťastníků těch, již po vás lkají v touze,
ó prchejte dál jim!
Buď vaší kořistí jich starost a jich nouze,
však zapomnění dejte blaženým!

Ó málo chviliek jen lká nadarmo mé hoře,
čas prchá, jen se kmit.
Já k této noci dím: Ó neprchej a zoře
noc chvátej rozptýlit!

Ó milujme se jen a chvíle v srázném běhu
ó pospěšme, ať užijem',
vždyť člověk přistavu a čas ten nemá břehu,
on prchá a my jdem'!»

I zamlčela se a srdce, oči plaše
si padly v náručí, slov našich váznul let,
a v dlouhém znícení ulétly duše naše
výš, jiný kde je svět.

*

Pod tíží rozkoše my oba oněměli,
nám duše klesaly, a srdce na chvíli
ta byla na sobě, rty na sobě se chvěly
a »Věčnost« pravily!

Ó nebe! možno to, že chvíle opojení,
kdy láska, štěstí nám proud plný podává,
tak od nás prchají ve stejném urychlení,
jak chvíle smutku mlhavá?

Jak, není možnosti, zde zanechati stopy?
Jsou pro vždy ztraceny? Propadly zcela tmám?
Čas, jenž je daroval, týž čas je v proud svůj stopí
a více nevrátí je nám?

Nic! Věčnost! Minulost! Ó strže plné stínů,
co děláte z těch dnů, jež pohltil váš vztek?
Ó mluvte, vrátíte nám aspoň na hodinu
těch rajských plesů vděk?

Vy, jichž čas ušetří, jimž vždycky mladost vrátí,
vy skály, jezero, nádherná zelení!
Té noci, přírodo, té noci zachovati
hled aspoň vzpomnění!

Ať trvá v klidu tvém i v bouře tvojí hromech,
ať prodchne jezero, tvých břehů lahodu,
tkví v skalách divokých a zasmušilých stromech,
jež visí nad vodu;

Ať dýše v zefýru, jenž chvěje se a letí,
ať v písni břehů tvých, jež břehy zaznívá,
ať v hvězdě stříbrné, již matně do perleti
se povrch vod tvých zaskvívá;

Ať vítr, který lká, ať třtina, která vzdychá,
ať vůní lehounkou vzduch sycen modravý,
a vše co slyšíme, co zříme a co dýchá,
kdys »Milovali se« ať vypráví!

SOCHAŘI D'ORSAY.*)

Ve formě hliněné ve kypící bronz žhavý
tvář moji smrtelnou v dav lidí pohrdavý
budoucích století až odkáže tvá dlaň;
až ruka zvědavá se nad mé vrásky schýlí,
(ta pustá řečiště myšlének proudy zryly)
tu budou ptáti se: Čí asi je to skrání?

Zda za vlast raněný to voják vzpřímen stojí?
Kněz šepce modlitbu, či básník hymnu svoji?
Zda proti vzbouřeným to davům řečník jest?
Či tribun pokoje, nad zástupu jenž vřavu
své srdce, nadra svá chce dáti v pospas davu,
by mohla svoboda se čistá k nebi vznést?

Neb v noze vypjaté a v chvějícím se čele,
a v ohnivých těch rtech, jež otvírá dech směle,
v tom kynu, jenž jest mír, v tom srdci, jež je vzlet,
v tom boku, nadšením jenž nazvedá se celý,
v tom oku, které sní, v té paži, která velí,
do kovu Fidias tu sedm duší zhnět.

Ach, sedm! — Fidias! — A já mám jednu pouze!
Já osud všeho nes', mne stihla každá nouze,
zbraň stokrát zlomená já v rukou času jsem,
jen trosky siju kol svou dlouhou cestou k hrobu,
a slyším šeptati svou udivenou dobu:
Hle, v boje půli mdlý tak padá každý v zem.

On Boha opěval a zabily jej modly!
Pak malým dali v plen jej velcí světa podlí.
Proč šetřil's naši krev, my měli jsme jí dost,

*) Znamenitou tuto báseň posud netištěnou sděluje bývalý sekretář Lamartineův pan Charles Alexandre ve svých »Vzpomínkách na Lamartinea«. Báseň, jak zjevno, jest z posledních dob života básníkovy, kdy nedostatek a zapomnění zaklepaly na dvěře jeho. V slokách 5. a 6. naráží Lamartine na svou činnost politickou.

PÍSEŇ.

Ztratíme-li s žitím v boji
 mladost svoji
 a s ní všecko veselí,
 v smutek co nám dá zpět štěstí,
 hudba jesti
 a pak krása, příteli!

Těcha, radost ustavičná
 tvář je sličná,
 víc jest než muž v zbraních všech.
 Nejvíc v srdce těchy lije
 melodie
 zbožňovaná v mládí dnech!

SONET

panu Regnierovi, herci komedie francouzské, když ztratil
 svou dceru.

Ký je to zármutek, jenž tak mne v pouto jal?
 My poznali se pouze duchem, chvíli
 jen spolu smáli se a hovořili,
 když lenost mou on živostí svou vzňal.

Co kouším krok pak v divadlo se chýlí,
 kde on, všech mistr s vervou starou hrál,
 kde vtip a žert mu ve všech barvách plál,
 tu Pankrác byl, tam Scapin roztomilý.

Proč, jakým právem jeho bol mne kruší?
 Jej sotva znám a k chůzi nemám síly,
 když slyším, pro mrtvou že dceru kvílí.

Já nevím, Bůh ví, v bědné lidské duši
 myšlénka nejlepší se vždy jen tuší,
 však slza teče — ta se sotva mýlí.

SLEČNĚ * * *.

Ó ženy, co lze o vás říci,
 vy osudnou tu máte moc,
 nás vrhnout usmívavou lící,
 buď v zavrať neb v zoufalství noc.

Dvě slova — pouhé pomlčení,
 zrak výsměšný neb roztržit
 se od vás náhle v dýku mění,
 když pro vás plápolá náš cit.

Můž' pýcha vaše velká býti,
 neb my jsme na to podlí dost,
 a naše křehkost můž' jen míti,
 za vinu vaši mohutnost.

Však veškerá moc hyne brzy,
 když láska k vám je veliká;
 kdo trpět musí, mlčí, slzí,
 ten v pláči od vás utíká.

Však nechť si třeba srdce puká,
 ten smutek pln je větších vrad.
 Mně milejší jsou naše muka,
 než vaše řemeslo — být kat.

ŠKEBLE.

Každá škeble perletová
v sluji, kde jsi se mně vzdala,
zvláštní jednu vlastnost chová.

Jedna jako purpur sálá,
jak trysk z duše v krve žehu,
když jsem vzplál, když ty jsi vzplála.

Ta tvou nápodobí něhu,
když zříš na mne s ironií
láskou syta, s líčkem sněhu.

V jiné vidím poesii
tvého ouška, jiná skvěla
se tvou plnou, krátkou šjí.

Jedna však mne zmátla zcela.

MUKA TANTALOVA. *)

To křídlo, kde já jsem, jde zrovna na nádraží.
Tu slyším v noci vždy (já bdím), kterak se sráží
do řady k vozu vůz i jak stroj vytápějí.
A neřekli byste, jak zvuky ty v sluch znějí
ty rány v litinu, sklo, v kola namazaná.
Toť ruch je ptačích hnízd za ranou každá rána,
toť snaha vyletět, to vzlet je mladých ptáků
před blízkou výpravou do dálky, do oblaků,
jenž fialový tmí se v bílé páře ranní . . .
Ach, tyto vagony! Ty rozletí se plání!

*) Psáno ve vězení v Bruselu.

NEŠTĚSTÍ.

Ten dobrý rytíř v škrabošce, jenž v tichu jede dál
a který sluje Neštěstí, v mé srdce kopí vklál . . .

Krev mého srdce starého vytryskla v horký nach
a vykourila v slunci se po trávě, v květinách . . .

A stín mi padl na oči, v má ústa vstoupil křik,
a v chvění shaslo divokém to staré srdce v mžik.

A rytíř zvaný Neštěstí přistoupil ke mně blíž,
mne doteknul se rukou svou a naklonil se níž.

Prst v rukavici železné mi v ráně hlubě ryl
a kázal přísný zákon svůj, a ten hlas tvrdý byl . . .

A hle, pod prstem železným jak zázrak v blesk a ráz
mně čisté srdce, divoké a hrdé vzrostlo zas . . .

A hle, jak mladé, veselé a lásky božské žeh
mi srdce dobré, oddané teď buší ve ňadrech . . .

A dobrý rytíř Neštěstí na koně opět sed,
a jak se zvolna vzdaloval, mi kynul, ruku zved;

A volal na mne, dosavad já slyším volat jej:
»Teď pozor, opatrný buď a na tom dosti měj!«

SONET.

Jak trochu slámy lidská naděj shoří,
nač vosy bát se, jež svým letem spita?
U každé dirky trochu slunce kmitá,
proč nesníš, lokty na stole, v svém hoři?

Ó bledá duše! Chladnou vodu hbitě
 pij a pak umři! Vidíš, tady zbudu,
 do siesty tě skolébám v tvém trudu,
 ty budeš pět jak uhýčkané dítě . . .

Zní poledne . . . Ach, odstraňte se, paní,
 on spí. Vy nevíte, jak zvukem raní
 leb nemocného tyto ženské kroky . . .

Zní poledne . . . Já skropil jizbu svou.
 Spí. Naděj plá co křemen na dně stoky.
 Kdy růže říjnové nám rozkvětou?

SONET.

Ó vůně, barvy, systémy a řady,
 jak kuřata tak slova má se bojí,
 a tělo na kříž vbíto zmírá tady . . .

Sny deptá noha, ať jde nebo stojí,
 a hlasy hýkají kol svůdné všady,
 též hlasy k hříchu z davů, jež se rojí. --

Ó nebe, v kterém vaše plány plují
 ó květy, které zlaté bez kalichu,
 ó víno, hudbo, jichž tón sladce dýchá,
 ó ženo nader bujných, jež se dují!

Ó noci vlahá, v které rozkoš bují,
 co je ves rozkoš, co je utrpení,
 co jsme my všickni tady zatracení
 a co jsou oni, svatými již slují?

PÍSEŇ.

Tak modré, tiché nad střechy
 se nebe nahýbá,
 a starý strom, hle, nad střechy
 své větve kolíbá. —

Zvon vzduchem, který jasný zříš,
 zní sladce tak
 a na stromě, jež oknem zříš,
 lká zpěv svůj pták. —

O Bože, Bože, pustý, tich
 tak život plyne zde
 ten ztlumený ruch z dálky, tich,
 sem z města jde.

O ty, jenž ve své mladosti
 jsi věčný kvil,
 ó pověz, ze své mladosti,
 cos učinil?

PÍSEŇ.

Velký spánek tmavý
 skrývá mne v svém plášti,
 spěte, tužby hravy,
 spěte, všecka zášti!

Nevidím již nic,
 paměť má se taví,
 smutná báj, nic víc,
 dobro, zlo, cit praví.

Kolébka jsem, kterou
 stále výš a níž
 houpá kdos v síň šerou . . .
 ticho již! . . .

SONET.

Hlas rohu smutkem zvolna lká tam z lesů,
 v něm bolest úpí jak sirotka lkání,
 jenž umírá tam dole pode strání,
 kde vítr fičí v krátkých stonech z vřesu —

Hlas vlka zní v tom plný žalu, děsu,
za sluncem jde to, jež se zvolna sklání,
mře v lichotivém, sladkém umírání,
jež bolí hned a kolíbá hned v plesu . . .

By tento kvil se stlumil více, sníh
jak šarpij padá v dlouhých peřejích,
co západ rdí se v krvi, rána bolná.

Vzduch celý jako jeseně dech voní,
ó sladký je ten večer monotonní,
v němž usíná kraj celý tiše, zvolna.

— — —
T E R C I N Y.

Ó Bože můj, ty ranil jsi mne láskou
a rána ta se živa posud třese,
ó Bože můj, ty ranil jsi mne láskou.

Ó Bože můj, mne strach před tebou ranil
a rána moje posud živa křičí,
ó Bože můj, mne strach před tebou ranil,

Já, Bože, poznal, jak zde vše jest podlé,
v mém srdci tvá se zakotvila sláva,
já, Bože, poznal, jak zde vše jest podlé.

Ó vnoř mou duši v proudy svého vína,
mé roztav žití na chléb svého stolu,
ó vnoř mou duši v proudy svého vína!

Ó vem krev moji, kterou neprolil jsem!
i moje tělo nehodné tvé muky,
ó vem krev moji, kterou neprolil jsem!

Ó vem mé čelo, můž' se pouze rdítí,
za podnožku pro svaté nohy svoje,
vem čelo mé, jež můž' se pouze rdítí!

Ó viz mé ruce, jež neznají práce.
Za žhavé uhlí a kadidlo vzácné
vem ruce moje, jež neznají práce!

Viz moje srdce, nadarmo jež tlouklo.
By třáslo se na trnech Kalvarie,
mé vezmi srdce, nadarmo jež tlouklo!

Viz moje nohy, frivolní ty chodce,
by běžely za milostí tvou svatou,
mé vezmi nohy, frivolní ty chodce!

Ó slyš můj hlas, jest posupný a lživý.
ó slyš jej, ku lítosti svaté výtkám,
jak hlas můj hlučí posupný a lživý!

Ó viz mé oči, zářící jen k hříchu,
by zhasly v slzách modlitby a pláče,
mé vezmi oči zářící jen k hříchu!

Ach, Bože oběti a Bože smíru,
jak bezdná studna nevděku je mého,
ach, Bože oběti a Bože smíru!

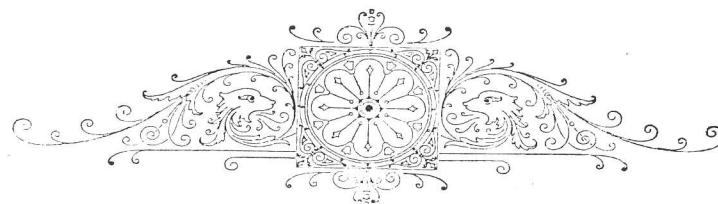
Ty Bože svatosti, ty Bože hrůzy,
ó jak jest děsná propašť mojí viny,
ty Bože svatosti, ty Bože hrůzy!

Ty Bože klidu, radosti a štěstí,
mou všecku bázeň i mou nevědomost
ty Bože klidu, radosti a štěstí,

Ty všecko znáš to, všecko a víš nejlíp,
jak malý, bídný jsem své ve chudobě,
ty všecko znáš to a ty víš to nejlíp;

Však, co mám, vše, můj Bože, dávám obě.

	Strana
CVIII. CHARLES NODIER Sloky Alfredu de Musset.	373
CIX. JACQUES NORMAND Idylla Normandská.	376
CX. JUSTE OLIVIER Večer.	383
CXI. ÉDOUARD PAILLÉRON Před premiérou.	384
CXII. ÉMILE PEYREFORT Balet oblaků.	385
CXIII. ALEXANDRE PIEDAGNEL Fontarabie.	386
CXIV. AMÉDÉE PIGEON Plá měsíc . . . — Když větrů . . .	387
CXV. L. LAURENT-PICHAT Svadlé upomínky.	389
CXVI. FRANCIS PITTIE Tajné vlivy.	391
CXVII. FRÉDÉRIC PLESSIS Dítě včel. — Stín zajička. — Večer. — V strži.	393
CXVIII. CHARLES POMAIROLS V chatě. — Neznámo. — Kamení.	396
CXIX. AMÉDÉE POMMIER Ztracené štěstí.	398
CXX. COMTE DU PONTAVICE-HEUSSEY Číše. — Stezka.	399
CXXI. CLAUDIUS POPELIN Cestovatel.	401
CXXII. ERNEST PRAROND Z Pyrenejí. — Rhododendry. — Laciné divadlo. — Genesis. — Dialog.	402
CXXIII. PIERRE QUILLARD Soudce. — Nepřítomné. — Sen hřebců.	405
CXXIV. JEAN RAMEAU Dílo slunce. — Nesmrtelnost srdce. — Srdce básní- kovo. — Kusy ráje. — Dialogy, kterých nikdo neslyší.	408
CXXV. LOUIS RATISBONNE Domina. — John Brown na šibenici.	417

CLIV.
COMTE DE
VILLIERS DE L'ISLE-ADAM.

(1841—1892.)

Znameníť prosaik tento, jeden z prvniť stylistů své doby, autor bizarního dramatu Axel a žhavé satiry l' Ève future vydal v mládí svém svazek básní s názvem Isis; kniha ta jest úplně rozebrána a nepřístupna. Ve sbírce jeho Contes cruelles jsou některé písně plny nálady a měkké snivosti.

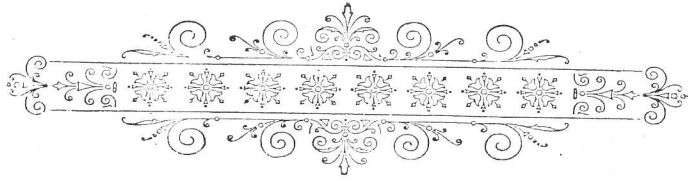
MLČENLIVÉMU DÍTĚTI.

Já ztratil hvozd i pláně vřešu
i květy jara v mládí dnech, —
přej rty mi zlíbat, jejich dech
ten bude pro mne dechem lesů!

Já ztratil moře, jeho dумы,
žal, vlny, bouřné hlaholy —
ó rci mi třeba cokoli,
to bude pro mne proudů šumy!

Bez klidu, stínu, bez pomoci
já prchám v slunce paprscích —
ó skryj mne v bledých nadrech svých,
ta budou pro mne klidem noci!

CLV.

GUSTAVE VINOT.

(1845.)

Vydal r. 1873 knihu Poèmes et fantaisies.

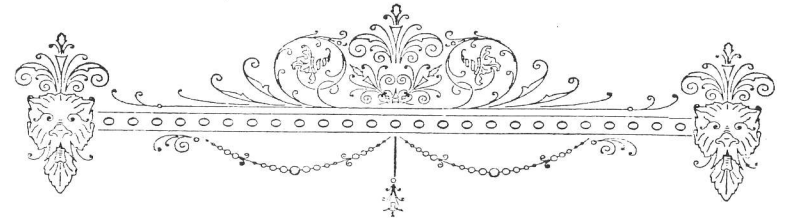

ŽENA NÁMOŘNÍKA.

Jak bujně kveteš na pobřeží,
bez snů tvé mládí rostlo svěží
vždy čisté, zdravé a tvá plet
ta lenivosti nepoznala,
ji hladila a s ní jen hrála
zář slunce, vítr a vln změt.

Den po dnu mořská divá vlna
tvá okrouhlila ňadra plná
i tvoje vnady zrající
a mořských proudů slané brody
pro čisté lásky hojné plody
tvůj bok sílily kypící.

Ted, když se z dálné plavby vrací
tvůj drsný soudruh v těžké práci,
na srdci tvém zas spočine
ve objetí tvých nahých páží
zas cítě, jak se přival sráží,
tě k sobě těsněj přivine.

CLVI.

ÉMILE ZOLA.

(1840.)

Psal v mládí svém básně, jichž výbor uveřejnil Paul Alexis ve své studii o tomto slavném románopisci.

CO BYCH RÁD.

Co rád bych měl, to chatrč jest
na pahorku, když máj se blíží,
která se v čistém zřídle zhlíží,
když počíná kol pažit kvést.

Tož hnízdo, větví ve hloubku
jež ztraceno bez cesty sledu,
to malé hnízdo bez sousedů,
to hnízdo bílých holoubků.

Co rád bych, lem kde obzoru,
u paty mechem šedé skály
by černé sosny v tlumu stály
vždy večer větrem v hovoru.

Dál výhled dlouhým údolím,
kde zřídla v bílou jata páru
přes luka bloudí ve rozmaru
pod listím čerstvě zeleným;

Kde zamyšlené olivy
své šedivící hlavy kloní
a révy úponky své honí,
jak chce jich rozmar blouznivý.

Co rád bych měl za svoji říš,
tož svěží stezku u mých dveří,
kolébku, hloh již délku měří,
tři stébla slámy její výš.

A mechu vonný koberec
tkán levandulí, tymiánem,
mé království, kde byl bych pánem;
zahradka dětská větší přec!

Co chtěl bych ve svém úkrytu,
v své poušti světy sobě tvoře,
zřít, jak se vlní v celé moře
sny pěvce v listí, v pažitu!

Však především bych sobě přál,
bez čehož vlády chci se zřící,
v své říši děvče milující,
vlas jejíž by jak zlato plál.

Královnu lásky já bych rád,
se sladkým hlasem, v oku něhu,
pod jejíž malou nožkou v běhu
by nikdy mech můj neuvad'.

NINA.

Ty, druhu, vzpomínáš na černý hrob
na kraji aleje půl skrytý v kvítí,
nás dlouho jal a dlouho nechal sníti;

jest celý ohlodán od větru, deště zlob.
Tam tiše spí a pod travou se tají
to děvče veselé kdys v slunném máji.

Tam pod travou spí od mnohých juž dob
a více nezradí těm, jenž kol spějí,
než polosmyté »Nina« ten hrob její.

Ó svoje tajemství si podrž, kameni!
Ať bratrů tvých se jinde pyšní sláva,
prach slavný že snad kryjí věnčení,
tvé ticho víc dí než jich slova lhavá.
Mám dost těch, na hřbitovech pohřbeni
již v hlučném pláči krátkou žijí dobu,
věř, na tobě já miluju stud hrobu.

To bledé děvče slulo kdysi Nina.
Rci, kolik polibků jí vtiskla vesna v ret?
Ký sen to byl, který ji věčně spíná?
Kdo politoval jejích patnáct let?
To neví nikdo. Dítě spí a země
mu rubáš cudný z mechu stkává jemně,
a hrobu ptáš-li se, dí hlasem truchlivým:
Že slula Nina, vím, jen toto jméno vím!

Však srdci básníka to stačí zcela.
To jméno veselé a láskou vonné jest,
snů, úsměvů svět on v něm vidí kvést,
smrt zmládne, hrobu řeč když oněměla.
Snad nedávno spí teprve v tom vřesu,
na cudném čele ještě věnec z plesu.

Ó nech, ať urvu hrobu kořist jeho!
Nech, desko chladná, pod níž dřímá ona,
chci čekat do rána, až tvoje clona
se otevře, chci s retu studeného
jí slíbat úsměv, chci ji milovat,
má zlaté vlasy mít, zrak černý, ústa malá,

chci, aby na polo se z hrobu vzpjala,
jak sestru v čelo chci ji zulíbat!

Jak sličná jest, my snili, příteli!
Jak často, byt i rety mlčely,
děl pohled náš a v sledním vzdechu lkal:
»Ó Nina žila by, jen kdybych ji byl znal!«

HLAS BOHA.

(Úryvek z větší básně: »Náboženství«)

Ó duše lkající — děl božský hlas ten ke mně —
proč šílíš ztýraná pod tíží lásky muk?
Nech, ať žár nader tvých v modlitbu změněn jemně
se v slzy roztaví a božský ve souzvuk!

Necht jako kadidlo, jež na oltáři dýmá,
tvá duše zaletí ku nebes klenbě výš!
Ať země, oblohy se v bolu málo všímá
a stoupá v tajů zem k neznámým zdrojům blíž!

Co na tom, tvůj-li Bůh chaosu jesti synem,
zda k žití volána jím hmota netečná?
Čím zla a dobra směs a záře tkaná stínem,
v nichž zdá se blouditi má moudrost odvěčná?

Čím lidé tobě jsou, čím jejich mdloby malé?
Čím nebe nesměrnost, jež nemá, bez hrází?
Čím tajů hlubiny tak chmurné neskonale,
když jiskra rozumu v nich matně zachází?

Čím tobě neznámé, čím nic ti zoufající?
když celé přírodě jest zákon láska jen,
když hárá v srdci tvém jak plamen šířající?
Jeť pouze pro lásku tvor každý narozen!

Ó miluj, miluj zas! toť tajná ona slova.
Proud spěchá za proudem a hnízdo vlaštovic
zří v každém jaře zas, jak v chmýří vajec znova
má nová matka zas o jednu naděj víc!

Zde růže uvadne a tam zas poupě pučí,
když ztratil vůni svou umírá větru hlas,
kde jeden zhasíná tam nový zpěv zas zvučí,
vše velký zákon ctí: Je, miluje, mře zas!

